

Σπουδή της λύπης

Του
ΚΩΣΤΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΜΑΡΙΑ ΛΑΪΝΑ, *Ο,π έγινε. Άνθρωποι και φαντάσματα*, εκδόσεις Πατάκη, σελ. 54

Εντονα απολογιστικός, σχεδόν αναχωρητικός ο λόγος της ποιητικής συλλογής της Μαρίας Λαϊνά, σκηνοθετημένος ως λόγος εξομολογητικός και αποφασιστικά προσωπικός. Με τους ακροτελεύτιους στίχους να μην αφήνουν κανένα περιθώριο αναίρεσης:

*Το κρίμα
ο καιρός μου πέρασε
πρέπει να επιστρέψω το αηδόνι μου
στο δέντρο.*

Λόγος σκηνοθετημένος, βέβαια, αλλά ως εκ τούτου όχι λιγότερο «ειλικρινής», «αληθινός». Άλλωστε, κάθε καλλιτέχνη η δουλειά είναι να μιλά πειστικά, με εκείνη την αληθοφάνεια που επιτρέπει τη λειτουργία του λόγου του έξω από τα προσωπικά, και γι' αυτό ατομικά συμφραζόμενά του, να γίνεται λόγος, ενδεχομένως και ταυτότητα του αναγνώστη. Καθόλου τυχαία, αλλά μάλλον προγραμματικά, εντείνοντας την αληθοφάνεια και μαζί φτιάχνοντας την απόσταση από την προσωπική εξομολόγηση, το πρώτο ποίημα της συλλογής επιγράφεται «Σκηνικό», με τη θέση του υποκειμένου να είναι αυτή:

*εγώ, στην αποδώ μεριά του σκηνικού
θνήμη μέσα σε όλα τα θάνατα
Ενώ, ήδη με το στόμα έχει δώσει και το χειραφε-
τητικό στίγμα του όλου χειριρίματος:
Κανενός η αγάπη
κανενός χαλινάρι*

Αυτό που εντυπωσιάζει στη συλλογή της Λαϊνά είναι η άνεση με τη οποία κινείται σε ένα ολόκληρο φάσμα/πλέγμα τέτοιων, έντονων και οριακών στιγμών της ζωής αλλά και της καλλιτεχνικής διαδρομής, όπου φυσικά περιλαμβάνονται και νύξεις ως πούμε γραμματολογικές, δηλαδή συνομιλίες με το λογοτεχνικό σύμπαν. Το ως άνω μότο παραπέμπει στο επιτάφιο αντίστοιχο του Καζαντζάκη, αλλά είναι τόσο δικό της που δεν «οφείλει» τίποτα, δεν συγγενεύει πουθενά με τον στόμφο του ευκλεούς προγόνου, δηλαδή δεν καίγεται ως μίμηση. Σε ένα άλλο ποίημα, προτάσσει μια αποστροφή ακραιφνώς καρωτακικής διάθεσης *η όμορφα*

η θλιβερά είναι όλα
έχοντας όμως φροντίσει, με τη λέξη «όμορφα», αντί για «ωραία», να κρατήσει κι εδώ τις αποστάσεις από τις καρωτακικές ανπιστίξεις.

Με τόσες λυσοώδεις κοινωνικές αξιώσεις γύρω μας, βεβαίως και επί της ποίησης κοινωνικές αξιώσεις εξ ίσου λυσοώδεις, η συλλογή αυτή της Λαϊνά προβάλλει με αυτοπεποίθηση, με τη σιγουριά της γνώσης της όλης διαδρομής, γνώση της ματαιότητας των αξιώσεων, αυτοπεποίθηση του πραγματωνόμενου, σε όλες τις σελίδες του βιβλίου, καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

Γι' αυτό και καταφέρνει να διαχειρίζεται τη λύπη μας, για το αναπόφευκτο τέλος όλων των πραγμάτων, όλων των διαδρομών, να μας δίνει, με τον λόγο αλλά και το παράδειγμα του βιβλίου της, την έννοια της πληρότητας, τη μόνη, εν τέλει, ουσιαστικά παρηγορητική. Παράδειγμα, στόχος, και φυσικά ισχυρό καλλιτεχνικό πρόταγμα, υφασμένο ως «τέχνη ταπεινή».